

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Біологія та лабораторна діагностика

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ 28” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Латинська мова		
Викладач (-і)	Петришин Марта Йосипівна		
Контактний телефон викладача	095-118-66-34		
E-mail викладача	marta.petryschyn@pnu.edu.ua		
Формат дисципліни	очний		
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.		
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4022		
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щовівторка з 13.30. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.		
2. Анотація до навчальної дисципліни			
<p>Курс “Латинська мова” є складовою частиною програми професійної підготовки фахівців у галузі біології та лабораторної діагностики. Вивчення латинської мови формує підґрунтя для опанування студентами циклу професійно-орієнтованих дисциплін (генетики, цитології, гістології, анатомії людини, імунології і гематології, екології), іноземної мови; передбачає засвоєння здобувачами освіти нормативної граматики, основ словотворення, греко-латинських дублетів і терміоелементів, оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу природничих і медичних термінів, вміння грамотно вживати наукову термінологію греко-латинського походження у фаховій комунікації.</p>			
3. Мета та цілі навчальної дисципліни			
<p>Метою курсу є практичне оволодіння сучасною природничою і медичною термінологією, отримання знань з елементарного курсу латинської граматики, необхідних для свідомого засвоєння і грамотного використання в професійній і науковій діяльності міжнародної біологічної, анатомічної, гістологічної, клінічної та хімічної номенклатур, природничих і медичних термінів латинського та давньогрецького походження.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є оволодіння правилами вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень; засвоєння основ нормативної граматики, синтаксису і словотвору латинської мови, лексичного мінімуму, необхідних для свідомого та коректного вживання біологічних, хімічних, анатомо-гістологічних, клінічних термінів, формування фахової термінологічної компетентності.</p>			
4. Програмні компетентності та результати навчання			
<p>Загальні компетентності: ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК06. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>Результати навчання: ПР04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.</p>			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		14	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
I	091 Біологія	перший	обов'язковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		лекції	заняття сам. робота

Тема 1. Історія розвитку латинської мови. Роль латинської мови у формуванні природничої та медичної термінології. Латинський алфавіт.	2		3
Тема 2. Фонетика і графіка. Довгота і короткість складів. Наголос.	2	2	3
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Огляд іменників п'яти відмін. Неузгоджене означення.	1	1	3
Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Поділ на групи. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення. Вищий ступінь порівняння прикметників у природничій термінології.	1	1	3
Тема 5. Дієслово. Граматичні категорії. Словникова форма. Дієвідміни. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб.	2	2	3
Тема 6. Перша відміна іменників. Суфікси іменників першої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників першої відміни. Кінцеві терміноелементи першої відміни. Структура медичних термінів. Прийменник.	1	1	3
Тема 7. Друга відміна іменників. Правило середнього роду. Суфікси іменників другої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників другої відміни. Ablativus qualitatis.	1	1	3
Тема 8. Прикметники першої групи. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи. Вживання дієприкметника минулого часу пасивного стану в природничій термінології. Розряди займенників.			3
Тема 9. Третя відміна іменників. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Суфікси іменників третьої відміни. Латинсько-грецькі дублети іменників третьої відміни	1	1	6
Тема 10. Третя відміна прикметників. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Грецькі дублетні позначення латинських прикметників третьої відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану в біологічній термінології.	1	1	4
Тема 11. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників. Грецькі дублетні позначення іменників четвертої і п'ятої відміни. Триномінальні та складені назви.			3
Тема 12. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Недостатні ступені порівняння. Вживання ступеневих форм в природничій термінології. Прислівник.	2	2	6
Тема 13. Розряди числівників. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Розділові числівники. Прислівникові числівники. Ablativus temporis.		1	4
Тема 14. Основи словотвору. Суфіксація. Префіксація. Основоскладання		1	6
Тема 15. Історія становлення природничої та медичної термінології і номенклатури.	2		7
ЗАГ.:	16	14	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.		

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D		
50 – 59	E	задовільно	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: семінарські заняття – 25 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на семінарських заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 10 балів, самостійна робота – 10 балів, колоквиум – 5 балів, залік – 50 балів.

Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.

Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується на 7 практичному занятті та складається з чотирьох завдань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.
----------------------------	---

Семінарські заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад та граматичний аналіз природничих і медичних термінів; перевірку знань лексичного мінімуму, греко-латинських дублетів і терміноелементів; тестування, завдань самостійної роботи.</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25.</p>
---------------------	--

Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.</p> <p>Враховується активність студента під час семінарських занять, присутність на заняттях, пропуски занять без поважних причин, результати відпрацювання пропущених занять.</p>
--	---

Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (50 питань, максимальна кількість балів – 50). Підсумковий контроль проводиться на останньому занятті.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.</p>
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozhenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Закалюжний М.М. Латинська мова: Підручник. К. : Либідь, 2003. 368 с.
2. Макар І.С. Латинська мова для біологів: навч.-метод. посібник. Чернівці: Рута, 2014.116 с.
3. Михайлова О.Г., Чемес В.Ф. Медична та біологічна латина (Lingua latina ad usum medicinae et biologiae observantium). Київ : Київський університет, 2019. 367 с.
4. Петришин М.Й. Методичні вказівки з латинської мови для студентів спеціальності 091 Біологія. Івано-Франківськ, 2022. 74 с.
5. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Практикум з латинської мови для студентів природничих спеціальностей. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 158с.
6. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Repetitorium Latinum. Pars prima : збірник вправ для контрольних і самостійних робіт з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 172с.
7. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Repetitorium Latinum. Pars secunda : збірник тестів з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148с.
8. Ревак Н.Г., Сулим О.Ю., Назаренко О.Ю. Латинська мова та основи біологічної термінології : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 406 с.
9. Світлична Є.І., Фель О.В., Савіна В.В., Синиця О.О. Латинська мова для студентів спеціальності «Лабораторна діагностика». Харків: НФаУ «Золоті сторінки». 2018. 200с.

Викладач

Петришин М.Й.